

Bijlage D

Onderzoeksmethode Basisregistratie Personen

Inhoud

Onderzoeksmethode Basisregistratie Personen.....	1
Inleiding.....	2
Over de tabellen en populatie.....	2
Variabelen en begrippen	2
Bronbestanden.....	4
Aandachtspunten bij de cijfers	6

Inleiding

Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) voert in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) een onderzoek uit naar het welzijn van transseksuelen. In 2011 is er al door het Centrum voor Beleidsstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS-CvB) in opdracht van het ministerie van OCW een onderzoeksrapport naar buiten gebracht getiteld 'Transseksuelen in Nederland: is er sprake van ongelijkheid?'. Het ministerie van OCW heeft aan SCP gevraagd om een vervolg op dit onderzoek; daartoe heeft het SCP aan CBS-CvB gevraagd om deze maatwerktafelenset te maken.

Over de tabellen en populatie

De peildatum van de populatie en kenmerken betreft 31 december 2015, tenzij anders wordt aangegeven in de noten behorende bij de tabellen. De populatie bestaat uit alle transseksuelen die in de periode 1995-2015 een geslachtsverandering hebben ondergaan en op 31 december 2015 ingeschreven stonden in de Basisregistratie Personen (BRP). Zoals hierboven beschreven wordt deze populatie afgezet tegen de bevolking van 15 jaar en ouder op peilmoment 31 december 2015.

Variabelen en begrippen

Hieronder wordt een uitgebreide beschrijving gegeven van de variabelen en hun operationalisatie en enkele begrippen die in de tabellen aan bod komen.

Arbeidsmarktpositie

Classificatie van de persoon naar arbeidsmarktpositie gebeurt op basis van inkomensbronnen in een jaar. De arbeidsmarktpositie (ook wel sociaaleconomische categorie) wordt bepaald met een zwaartepuntbenadering. Personen met winstaangifte worden altijd als zelfstandige getypeerd; overige personen met studiefinanciering altijd als student. Voor andere categorieën wordt stapsgewijs van hoog naar laag aggregatieniveau het voornaamste inkomen vastgesteld. Op het hoogste niveau wordt bepaald of inkomen uit arbeid of overdrachtsinkomen de belangrijkste categorie is. Binnen inkomen uit arbeid wordt op het volgende niveau op loon geaggregeerd; binnen overdrachtsinkomen uit sociale voorzieningen op het bedrag van de uitkering. Binnen de categorie met het hoogste inkomen wordt indien van toepassing op een lager niveau het voornaamste inkomen bepaald. Personen kunnen slechts in één arbeidsmarktcategory voorkomen.

Gestandaardiseerd besteedbaar huishoudensinkomen

Het besteedbaar huishoudensinkomen wordt gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. Deze correctie vindt plaats met behulp van equivalentiefactoren. In de equivalentiefactor komen de schaalvoordelen tot uitdrukking die het gevolg zijn van het voeren van een gemeenschappelijke huishouding. Met behulp van de equivalentiefactoren worden alle inkomens herleid tot het inkomen van een eenpersoonshuishouden. Op deze wijze zijn de welvaartsniveaus van huishoudens onderling vergelijkbaar gemaakt.

De inkomensgrenzen voor laag, midden en hoog besteedbaar huishoudensinkomen zijn als volgt geoperationaliseerd: de huishoudens met een laag besteedbaar huishoudensinkomen behoren tot de groep 'laagste 40 procent huishoudensinkomens' van de potentiële beroepsbevolking, de huishoudens in de middelste categorie behoren tot de groep waar 40 tot 80 procent van de inkomens van de totale beroepsbevolking in valt, en een hoog huishoudensinkomen wordt bepaald door de groep '20 procent hoogste huishoudensinkomens' van de potentiële beroepsbevolking.

Autochtoon Nederlands

Persoon van wie de beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht het land waar men zelf is geboren.

Besteedbaar huishoudensinkomen

Het besteedbaar inkomen van het huishouden is gelijk aan het bruto inkomen, minus betaalde inkomensoverdrachten, premies en belasting. Voor alle personen in het huishouden worden de betaalde inkomensoverdrachten, premies en belasting van het bruto inkomen afgetrokken. Vervolgens worden deze inkomens geaggregeerd op huishoudensniveau om zo het besteedbaar inkomen van het huishouden te bepalen. Betaalde inkomensoverdrachten bestaan uit overdrachten tussen huishoudens zoals alimentatie betaald aan de ex-echtgeno(o)t(e). Premies inkomensverzekeringen betreffen premies betaald voor sociale verzekeringen, volksverzekeringen en particuliere verzekeringen in verband met werkloosheid, arbeidsongeschiktheid en ouderdom en nabestaanden. Premies ziektekostenverzekering betreffen alleen de premies voor de verplichte basisverzekering.

Eenouderhuishouden

Particulier huishouden bestaande uit één ouder met thuiswonende kinderen.

Eenpersoonshuishouden

Particulier huishouden bestaande uit één persoon.

Huishouden met paar met kinderen

Particulier huishouden bestaande uit een paar met ten minste één thuiswonend kind (en met mogelijk ook overige leden).

Huishouden met paar zonder kinderen

Particulier huishouden bestaande uit een paar zonder thuiswonende kinderen (en met mogelijk ook overige leden).

Institutioneel huishouden

Eén of meer personen die samen een woonruimte bewonen en daar bedrijfsmatig worden voorzien in dagelijkse levensbehoeften. Ook de huisvesting vindt bedrijfsmatig plaats. Het gaat om personen in instellingen zoals verpleeg-, verzorgings- en kindertehuizen, gezinsvervangende tehuizen, revalidatiecentra en penitentiaire inrichtingen, die daar in principe voor langere tijd (zullen) verblijven.

Opleidingsniveau

Hoogste onderwijsniveau waarvoor een diploma is behaald óf het hoogste onderwijsniveau dat volledig is doorlopen (als voor het behalen van de opleiding een diploma niet van toepassing is). Als een opleiding (nog) niet is afgerond, gaat het om het onderwijsniveau dat wordt vereist om deze opleiding te kunnen volgen.

In deze publicatie worden drie niveaus onderscheiden:

- laag: onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste 3 leerjaren van havo/vwo of de assistentenopleiding (mbo-1);
- middelbaar: onderwijs op het niveau van de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo-2), de vakopleiding (mbo-3) of de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo-4);
- hoog: onderwijs op het niveau van hbo of wo.

Overig huishouden

Particulier huishouden dat uitsluitend bestaat uit overige leden.

Paar met minimaal een minderjarig kind

Particulier huishouden bestaande uit een paar met ten minste één minderjarig thuiswonend kind, zonder verdere overige leden.

Paar zonder kinderen

Particulier huishouden bestaande uit een paar zonder thuiswonende kinderen en zonder overige leden.

Potentiële beroepsbevolking

Het deel van de bevolking dat gelet op zijn leeftijd in aanmerking komt voor deelname aan het arbeidsproces. Tot deze groep behoren de personen tussen de 15 en 64 jaar oud.

Stedelijkheid

Een maatstaf voor de concentratie van menselijke activiteiten gebaseerd op de gemiddelde omgevingsadressendichtheid (oad). Hierbij zijn vijf categorieën onderscheiden:

- zeer sterk stedelijk: gemiddelde oad van 2500 of meer adressen per km²;
- sterk stedelijk: gemiddelde oad van 1500 tot 2500 adressen per km²;
- matig stedelijk: gemiddelde oad van 1000 tot 1500 adressen per km²;
- weinig stedelijk: gemiddelde oad van 500 tot 1000 adressen per km²;
- niet stedelijk: gemiddelde oad van minder dan 500 adressen per km².

Bronbestanden

Hieronder staan de bronbestanden die voor de analyses zijn gebruikt weergegeven.

Bron	Basisregistratie Personen (BRP)
Algemene beschrijving	De Basisregistratie Personen (BRP) is de digitale bevolkingsregistratie van Nederland, en (sinds 2014) de opvolger van de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA). De BRP bevat gegevens over ingezetenen en niet-ingezetenen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het bijhouden van de gegevens over ingezetenen. Gegevens over niet-ingezetenen worden bijgehouden door het Ministerie van BZK. Elke persoon die naar verwachting ten minste vier maanden rechtmatig in Nederland verblijft, moet ingeschreven worden als ingezetene. Wanneer iemand niet aan deze voorwaarden voldoet maar wel een relatie heeft met de Nederlandse overheid, wordt de persoon ingeschreven als niet-ingezetene. Te denken valt aan mensen die buiten Nederland wonen en hier werken, studeren, onroerend goed bezitten, vanuit Nederland een uitkering genieten, enzovoorts. Ook ingezetenen die naar verwachting ten minste acht maanden buiten Nederland verblijven, worden niet-ingezetene. In de BRP zijn van iedere ingeschrevene gegevens als burgerservicenummer (BSN), geboortedatum, geslacht, geboorteland en woonplaats geregistreerd, van ingezetenen bovendien gegevens over de ouders, partners en kinderen. Voor ingezetenen wordt een adres in Nederland geregistreerd, voor niet-ingezetenen een adres buiten Nederland. Voor meer informatie over de BRP wordt verwezen naar de website van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens http://www.rvig.nl/brp .
Leverancier	Gemeenten
Integraal of steekproef	Integraal.
Periodiciteit	Gegevens worden doorlopend geactualiseerd.
Bijzonderheden	

Bron	Integraal huishoudensinkomen (IHI)
Algemene beschrijving	Het bestand integraal huishoudensinkomen bevat uit registraties afgeleide gegevens over het jaarinkomen van huishoudens in Nederland. De doelpopulatie bestaat uit de Nederlandse bevolking op 31 december van een onderzoeksjaar. Het betreft alleen personen die zijn ingeschreven in de BRP.
Leverancier	Onder andere de Belastingdienst en Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).
Integraal of steekproef	Integraal.
Periodiciteit	Jaarlijks sinds 2003.
Bijzonderheden	

Bron	Opleidingsniveaubestand (OPLN)
Algemene beschrijving	Het opleidingsniveaubestand is een door het CBS ontwikkeld bestand om het hoogst behaalde en hoogst gevolgde opleidingsniveau van personen te meten. De populatie bestaat uit alle in Nederland woonachtige personen. Het opleidingsniveaubestand wordt samengesteld op basis van de opleidingsgegevens die het CBS heeft verkregen uit enerzijds diverse onderwijsregistraties (de Basisregistratie onderwijs (BRON), het Centraal Register Inschrijvingen Hoger Onderwijs (CRI-HO), het Examenresultatenregister voortgezet onderwijs, bestanden van de studiefinanciering en bestanden met opleidingsgeschiedenissen zoals opgegeven door werkzoekenden bij het UWV WERKbedrijf) en anderzijds uit de Enquête Beroepsbevolking (EBB). De onderwijsregistraties geven per schooljaar een integraal overzicht van de in dat jaar gevolgde en/of voltooide opleidingen. Het CBS beschikt sinds een aantal jaren over deze bestanden. Dit betekent dat voor vrijwel alle jongeren het hoogst behaalde opleidingsniveau bekend is. Zo zijn er vanaf 2006 registraties van het MBO beschikbaar en al vanaf 1990 gegevens over het HBO en de universiteit. Om het opleidingsniveau te bepalen van personen die vóór die tijd zijn afgestudeerd, wordt vooral gebruik gemaakt van de EBB. De EBB is een steekproefonderzoek onder personen die in Nederland wonen. In het opleidingsniveaubestand is gebruik gemaakt van EBB-informatie vanaf 1996, waarbij alleen gegevens meetellen die verondersteld worden op de peildatum nog actueel te zijn.
Leverancier	Het CBS stelt het bestand samen op basis van registraties van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en het UWV WERKbedrijf en steekproeven onder personen.
Integraal of steekproef	Deels steekproef. Registratiegegevens worden aangevuld met steekproefgegevens uit de EBB.
Periodiciteit	Per jaar is één opleidingsbestand beschikbaar, met daarin de meest actueel bekende opleidingsgegevens van de bevolking per eind september.
Bijzonderheden	Om representatieve schattingen te verkrijgen van het opleidingsniveau voor de integrale bevolking of deelpopulaties daarvan, bevat het bestand een ophooggewicht. Zoals in ieder steekproefonderzoek hebben de opgehoogde aantallen een onnauwkeurigheidsmarge.

Bron	Polisadministratie (Polis)
Algemene beschrijving	De Polisadministratie bevat gegevens over banen en is gebaseerd op data uit de loonaangiften van de Belastingdienst. De loonaangiften bevatten gegevens over inkomstenverhoudingen (uit de loonadministratie) van werkgevers en andere inhoudingsplichtigen. Het doel van de Polisadministratie is inzicht te krijgen in arbeidscontracten en loon van werknemers.
Leverancier	De Belastingdienst ontvangt de loonaangifte en het UWV maakt daar de Polisadministratie van.
Integraal of steekproef	Integraal.
Periodiciteit	De Polisadministratie komt halfjaarlijks beschikbaar. Er zijn dan gegevens op maand- en jaarbasis te berekenen.

Bron	Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB)
Algemene beschrijving	Het SSB is een stelsel van registers en enquêtes, die op persoonsniveau aan elkaar zijn gekoppeld. Per jaargang worden meer dan 50 verschillende registers gebruikt. Deze registers hebben betrekking op verschillende sociaaleconomische onderwerpen, zoals banen, uitkeringen, woningen en onderwijs. Het SSB bevat voorlopige en definitieve gegevens. Bij definitieve gegevens zijn registers en enquêtes onderling op elkaar afgestemd en consistent gemaakt.
Leverancier	De doelpopulatie van het SSB bestaat uit alle personen die in Nederland wonen, en personen die niet in Nederland wonen maar in Nederland werken of een uitkering dan wel pensioen vanuit Nederland ontvangen. Er staan in het SSB gegevens over banen, uitkeringen, personen, huishoudens en bedrijven.
Integraal of steekproef	CBS op basis van verschillende registers en enquêtes
Periodiciteit	Integraal en steekproef.
Bijzonderheden	Varieert.

Aandachtspunten bij de cijfers

Transseksuelen

Hoewel niet exact te bepalen is hoeveel mensen transseksueel zijn, is het op grond van registratiegegevens in de Basisregistratie Personen (BRP) wel deels vast te stellen. Wanneer transseksuelen een geslachtswijziging hebben ondergaan en dit via de rechtbank hebben vastgelegd, kan dit worden afgeleid uit de BRP. Bij de rechtbank wordt namelijk het geslacht in de geboorteakte aangepast. Deze wijziging wordt doorgegeven aan de gemeente waar de persoon staat ingeschreven. Van transseksuelen die hun geslachtsverandering niet hebben doorgegeven, is de geslachtsverandering ook niet terug te vinden in de registraties. Hierdoor kan de groep transseksuelen onderschat worden.

Bescherming van persoonsgegevens

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van integrale gegevens. Om onthulling van informatie over individuele personen of bedrijven te voorkomen, zijn de cijfers over huishoudinkomen afgerond op 100-tallen en zijn de overige cijfers afgerond op 10-tallen. Daarnaast zijn cijfers over subpopulaties kleiner dan 10 personen vervangen door een punt.

Weging en ophoging van steekproefuitkomsten

Bij het bepalen van het hoogst behaalde opleidingsniveau is in dit onderzoek naast registratiegegevens ook gebruik gemaakt van steekproefgegevens. Een steekproef is nooit helemaal representatief voor de populatie. Om hiervoor te corrigeren en om aantallen te kunnen geven die overeenkomen met de populatieomvang, is gebruik gemaakt van ophooggewichten. De relatieve onnauwkeurigheid van de weging is $A = 0,05$ voor de totale bevolking en $A = 0,15$ voor de transseksuelen.